

УМЪТ И ЩАСТИЕТО

chitanka.info

Едно време умът и щастието почнали да спорят. Умът казвал: „Аз съм по-добър“. А щастието отговаряло: „Не ти, а аз!“ Те вървели из един полски път и се препирали. Ето че щастието видяло един млад овчар, който си пасял овцете, подпрян до едно дърво, и си свирел.

— Ето на, виждаш ли този овчар? Ще го направя най-богатия на света, по-богат от всички царе на земята — казало щастието на ума.

А умът отговорил:

— Е, добре, но знай, че пак без мене за нищо не ще го бива. Ти можеш да го направиш най-богат, но аз, ако му взема и този ум, що съм му дал да пасе овце, ще отиде на бесилката.

Щастието повикало овчаря, взело го за ръка и го отвело в една близка пещера, препълнена с най-драгоценни камъни.

— Вземай си сега колкото щеш — казало щастието.

Овчарят си напълнил джобовете и торбата. След това щастието отишло с овчаря при ума.

— Ex, ти го обогати. Ха сега да видим какво ще стане от него — казал умът и му взел този ум, който му дал да пасе овце. И си заминал.

Овчарят останал на пътя, като теле. Не се сещал за овцете. Седнал на един камък и почнал да си играе с драгоценните камъни като малко дете. По пътя се задал един човек с двадесет коне, натоварени с много стока. Като се приближил до овчаря, що да види — безценните камъни му светнали в очите!

— Какво правиш тука, момче? Що е това?

— Играя си с тези камъни.

— Къде си ги намерил, бре, душко?

— Хе-е, там — отвърнал младият овчар.

— Хайде, заведи ме, бре пиле, да видя.

И почти насила, хванал го за ръка, тръгнали към пещерата.

— Вземи си и твоите камъни — рекъл му той.

— Защо ми са — малко ли са там?

Отишли до пещерата. Човекът, като видял купища драгоценни камъни, се слизал. Той бързо се върнал при конете си, разтоварил ги, хвърлил стоката, взел празните чували и ги напълнил с голямото богатство. Само два коня оставил за яздене — за него и за овчаря. Той си помислил: „Ако оставя овчаря на пътя, няма да видя нищо от това богатство, ами я да го взема със себе си. Ако той е такъв глупак или си

е изгубил ума и само щастието му е провървяло, няма защо и аз да губя моя. Ще стана много богат“.

Натоварил той конете и тръгнали. Отишли в един голям град, край едно море. Човекът взел няколко безценни камъни и ги продал за много злато. Продал и конете, купил много хубави дрехи за себе си и за овчаря и много стока. След това отишъл на пристанището, купил една нова хубава гемия. Наел един капитан да му команда гемията, която натоварил със скъпоценните камъни и новата стока. Когато било всичко готово, вдигнали платна. След два месеца път пристигнали в един голям царски град. Дошли търговци да купуват, но що да видят — цели товари безценни камъни. В света не се е видяло такова богатство. Попитали търговците:

— На кого е това богатство?

— Ей там, на оня млад господар, който си почива — казали им и посочили овчаря.

Хората не смеели да се доближат до такъв богат човек. Тогава отишли при царя и му разправили за голямото богатство, на което не могло да се намери сметка. Царят, като чул това, казал си:

— Щом е толкова богат, навярно е някой царски син. Ще ида да го видя, пък, ако се съгласи — ще го оженя за дъщеря си, та поне богатството да остане тук.

Качил се той на една златна колесница с четири коня и отишъл с голям блясък на пристанището. Младият търговец, като видял царя, побутнал овчаря да го събуди. Но той, както се вдигнал, така и останал на мястото си. Нали бил много глупав и без ум, почнал да се прозява и протяга. Царят се качил на гемията, приближил се до него и му се поклонил. Овчарят му се опулил. Царят помислил, че това го прави от големлък, защото е богат, та затова не иска да говори.

След това царят хванал за ръка овчаря, качил го на колесницата и го отвел в своите палати. Там се събрали всички първенци, които се поклонили и на двамата чак до земята. Горе го чакала царската дъщеря.

Царят рекъл на овчаря:

— Е, синко, искаш ли да се ожениш за дъщеря ми? Видиш ли колко е хубава, също слънце! Друго чедо нямам и след смъртта ми ти ще станеш цар.

— Аха, искам — отговорил овчарят.

— Добре — казал царят, взел им ръцете и ги благословил.

На утрото ги венчали по царския закон. Вечерта овчарят се скарал нещо на невестата си, ударил ѝ една силна плесница. Тя изпикала, хванала се за зачервената си буза и избягала от него. Отърчала при татко си и със сълзи на очи му казала:

— За какъв човек ме омъжи, татко? За този див човек ли, който още от първия ден почна да ме бие? Какво съм аз — царска дъщеря ли, или някоя простакиня? Ако е така, по-добре е да се хвърля в морето и да се удавя. Нека тъй да свърша живота си, отколкото да се върна при него, за да ме бие.

Царят, като видял зачервената ѝ буза и горчивите сълзи, веднага заповядал да хвърлят овчаря в затвора. Осьдил го на обесване.

Поръчали бесило, за да го окачат на другия ден.

Умът и щастието сега отново се срещнали. Умът казал на щастието:

— Е, приятелю, какво направи ти с твоето богатство? — Изпрати овчаря на бесило.

— Не думай, бре, приятелю. Избави го от смъртта — вече никога не ще споря с тебе — рекло щастието. — Още утре рано му дай и твоето богатство, за да го избавиш от бесилото.

— Добре, ще видиш какво ще направя аз до утре от този глупав овчар — казал умът.

Сутринта дошли стражарите при осъдения.

— Ставай — казали те, — ставай да поиграеш малко на въже.

— Кои сте вие, проклетници, които така говорите?

— Бре-ей, пък още се показва юнак. Сега ще ти дадем да разбереш кои сме, като те качим на столче и ти метнем въжето на врата.

— На това столче ще се качи вашият цар! Прах и пепел ще стане от него и от цялата ви царщина, ако само се допрете до мене!

Стражите се изплашили от тези закани и отърчали да кажат на царя. Като чул, той скочил от страх — умът му бил сякаш взет и си помислил — как може вчерашният глупак така дръзко да се заканва?

Умът си бил свършил работата и там. Царят разказал всичко това на дъщеря си и двамата се разтреперили. Помислили и отишли и двамата в затвора. Когато овчарят ги видял, той така страшно ги изглеждал, че им се смръзнала кръвта. Те паднали на колене и поискали

прошка. Царят искал да целуна на овчаря ръката, но той не позволил и казал:

— Рекъл е Господ да прощаваме — както той прощава нашите грехове.

И той целунал стария цар. Царската дъщеря — жена му — плакала и искала да му целуна нозете, но той я вдигнал, целунал я и й казал:

— Ти за двадесет и четири часа ме хвърли в тъмницата и беше причина да ме осъдят на бесило, но аз съм добър — нека ти е простено.

Радостни сълзи бликнали в очите ѝ.

Наново направили царска сватба. Цели седем дни се веселило царството. Понеже царят бил стар, той отстъпил престола си на своя зет, който докарал всичките безценни камъни в двореца, а с тях дошъл и търговецът, когото направил царски съветник.

Ум царува, ум робува.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.